

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 1) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมของอุปทานทางการท่องเที่ยวกรณีสินค้าท่องเที่ยวชุมชนของเมืองรอง ภายใต้โครงการ The LINK และ 2) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาสู่แหล่งท่องเที่ยวที่เสริมสร้างประสบการณ์ท้องถิ่น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบประเมินศักยภาพและความพร้อมของอุปทานการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ โดยใช้การสังเกต การสำรวจ การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกับคณะวิจัย มีการสังเคราะห์ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการศึกษา พบว่า

จังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพในการสร้างประสบการณ์ท้องถิ่นระดับมาก และมีความพร้อมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระดับมาก ได้แก่ 1) จังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วย โครงการเกษตรอินทรีย์-สนามบินสุโขทัย บ้านนาต้นจั่น พระพิมพ์ ร้านสุนทรียาไทย และถนนสังคโลก 2) จังหวัดตรัง ได้แก่ บ้านน้ำราบ 3) จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ พิพิธภัณฑ์หนังตะลุง (บ้านหนังตะลุงสุชาติ ทรัพย์สิน) 4) จังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ บ้านริมคลอง 5) จังหวัดตราด ได้แก่ บ้านสลักคอก 6) จังหวัดชุมพร ได้แก่ กิ่งวัลเลย์ จังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพสร้างประสบการณ์ท้องถิ่นระดับมาก และมีความพร้อมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระดับปานกลาง ได้แก่ 1) จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย บ้านเมืองแพมและเมืองปอน 2) จังหวัดเลย บ้านนาป่าหนาด 3) จังหวัดพังงา บ้านทะเลนอก และจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพสร้างประสบการณ์ท้องถิ่นระดับปานกลาง และมีความพร้อมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระดับมาก ได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย พระนครคีรีและพระราชินีเวศน์มฤคทายวัน

อุปทานการท่องเที่ยว พบว่า ทุกจังหวัดมีศักยภาพการส่งเสริมการท่องเที่ยวประสบการณ์ท้องถิ่น แต่พบความไม่พร้อมในหลายประเด็น จึงมีแนวทางในการพัฒนาประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การขนส่ง เชื่อมโยงระบบขนส่งสาธารณะ ให้ข้อมูลการขนส่งที่เป็นปัจจุบันและให้บริการข้อมูลแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One-stop service) ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ และแอปพลิเคชันบนมือถือ 2) ที่พัก ปรับปรุงความสะอาด ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่อยู่ในสภาพดี 3) ร้านอาหาร ปรับปรุงความสะอาด ให้บริการเมนูภาพ และเมนูภาษาต่างประเทศ 4) ของที่ระลึก จัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวลงมือปฏิบัติและออกแบบผลิตภัณฑ์ด้วยตนเอง (DIY) 5) บริษัททัวร์ท้องถิ่น นำเสนอเส้นทางประสบการณ์ท้องถิ่นใหม่ๆ พัฒนาทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศแก่บุคลากร 6) การให้ข้อมูลการท่องเที่ยว เขียนบล็อกเป็นภาษาต่างประเทศผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และบล็อกด้านการท่องเที่ยว เนื้อหาเน้นการเข้าถึงประสบการณ์ท้องถิ่น

แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพการสร้างประสบการณ์ท้องถิ่นระดับปานกลาง-มาก มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เสริมสร้างประสบการณ์ท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวมีลักษณะ 2 ประการ ได้แก่ 1) มีทรัพยากรวัฒนธรรม และ/หรือ กิจกรรมการท่องเที่ยว ที่สามารถสะท้อนถึงความเป็นวิถีชีวิตของท้องถิ่น 2) กิจกรรมการท่องเที่ยวมีระดับความลึกของประสบการณ์ตั้งแต่ การชม การฟัง การได้ชิม การได้พัก การได้ลงมือปฏิบัติ รวมทั้งการได้สัมผัสประสบการณ์ท้องถิ่นด้วยตนเอง โดยแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งที่เน้นการรับกลุ่มศึกษาดูงานจำนวนมาก ทำให้เกิดความขัดแย้งด้านประสบการณ์การท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวแบบอิสระ (FIT)

เป็นกลุ่มเล็กที่ต้องการแสวงหาประสบการณ์ท้องถิ่น ความเป็นไปได้ในการพัฒนาจึงต้องทบทวนความต้องการ หรือเป้าหมายหลักการจัดการการท่องเที่ยว และสามารถแยกกรอบการเชื่อมขมระหว่างนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม กรณีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสร้างประสบการณ์ท้องถิ่นระดับน้อย มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาสู่แหล่งท่องเที่ยวประสบการณ์ท้องถิ่น แต่ต้องพัฒนาการเล่าเรื่องเพื่อสื่อความหมาย และนำเสนอกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวลงมือปฏิบัติ กรณีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสร้างประสบการณ์ท้องถิ่นระดับน้อยมาก/แทบไม่พบ เพราะไม่มีทรัพยากรวัฒนธรรม และ/หรือ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สะท้อนความเป็นวิถีชีวิตท้องถิ่น จึงไม่เหมาะแก่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวประสบการณ์ท้องถิ่น ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมด้านการบริหารจัดการน้อย ควรทบทวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยว หรือสร้างความพร้อมการบริหารจัดการมากขึ้นก่อน การเปิดรับนักท่องเที่ยวให้เข้าถึงประสบการณ์ท้องถิ่น

คำสำคัญ อุทยานการท่องเที่ยว ศักยภาพและความพร้อม ประสบการณ์ท้องถิ่น The LINK Project

Abstract

The research aims to 1. upgrading the value chain of local experience tourism in 5 tourism routes in Thailand which are 1) Mae Hong Son 2) Sukhothai 3) Chanthaburi and Trat 4) Chumphon, Ranong and 5) Satun 2. providing the guidelines of upgrading the value chain of local experience tourism in prototype area. The research focuses on 4 chains of the value chains which are tourist attractions and activities, transport, accommodation and food. The results, upgrading the value chain of local experience tourism needs to design the processes based on the potential and readiness of the areas and routes. Upgrading the value chain should focus on setting the tourists values which determined by the uniqueness of the routes and the needs of market target. In order to upgrading the value chain of local experience tourism, tourist attractions and activities should be selected by their primitiveness. Also, avoidance of attractions which emphasize on study visit tourists, in-depth interpretation and Do it yourself activities would be recommended. Furthermore, in terms of tourist attractions and activities, transport, accommodation and food, must be selected by the tourists values which are established beforehand. Do not construct, decorate, provide and/or design the facilities, tools and implements which cross or lessen the tourist values.

Keywords Tourism Value Chain, Local Tourism Experience, Upgrading the Value Chain